

СТ А Н О В И Щ Е

От: проф. д-р *Валентина Илиева Станева*;
ВТУ „Тодор Каблешков“ – София, Факултет „Транспортен мениджмънт“;
Професионално направление 3.8. „Икономика“;
Научна специалност „Счетоводна отчетност, контрол и анализ на стопанската дейност“.

Относно: дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен **„доктор“** по научна специалност *„Икономика и управление (Транспорт)“* в УНСС.

Автор на дисертационния труд: *Веселина Емилова Мирчева*
Тема на дисертационния труд: *„Оптимизация на механизмите за дерегулация при сделките и преноса на електроенергия“*

Основание за представяне на становището: участие в състава на научното жури по защита на дисертационния труд съгласно Заповед № 3185/25.11.2022 г. на Заместник-ректора на УНСС.

1. Информация за дисертанта

Дисертантката се е обучавала по докторска програма към *катедра „Икономика на транспорта и енергетиката“* към факултет *„Икономика на инфраструктурата“* на УНСС по научна специалност *„Икономика и управление (Транспорт)“*, съгласно Заповед на Зам.-ректора по НИД на УНСС № 1028/17.04.2019 г. Обучението е осъществено в *редовна* форма през периода 02.04.2019 до 02.04.2022 г.

2. Обща характеристика на представения дисертационен труд

Дисертационният труд е структуриран логично и в съответствие със съдържанието в увод, три глави, заключение и библиография, с общ обем от 217 стандартни страници, в които са включени 22 таблици, 57 фигури и общо 140 източника, преобладаващо национални и европейски нормативни и официални документи, от които 3 литературни източника са на кирилица и останалите на латиница. Изложението на дисертационният труд е съставено от три, относително съразмерни по обем глави, които

отговарят на изискванията за дисертационен труд.

Темата на дисертационният труд е интересна и актуална от гледна точка на съвременните проблеми, свързани с процеса на либерализация на пазара на електроенергия.

Целта на настоящата дисертация е да изследва и анализира прилаганите механизми за дерегулация при преноса и сделките с електроенергия от гледна точка на тяхната ефективност, като се предложи модел за оптимизация на механизмите за дерегулация.

Задачите, които докторантката си е поставила в началото на изследването са изпълнени, като във всяка глава са изведени обобщения.

Обект на настоящата дисертация е дерегулацията при преноса и сделките с електроенергия.

Предметът на изследването са механизмите за осъществяване на дерегулация при преноса и сделките с електроенергия, резултатите от тяхното прилагане и възможността за тяхната оптимизация в български условия.

Основната теза на докторантката е, че процесът на либерализация и дерегулация на електроенергийния пазар в България по отношение на преноса и сделките с електроенергия не е ефективен.

3. Оценка на получените научни и научно-приложни резултати

Дисертационният труд е посветен на актуален и значим проблем, както за ЕС, така и за България, свързан с либерализацията и дерегулацията на електроенергийния пазар в България с фокус на преноса и сделките с електроенергия, решаването на който е възможно да се реши чрез самостоятелно научно изследване.

Основната цел и задачите на изследването са ясно и точно формулирани, в съответствие с дефинирания проблем, свързан с механизмите за дерегулация на електроенергийния пазар, подбрани сполучливо по обхват и съдържание. Изборът на обект и предмет на изследване са подбрани коректно с оглед на подходящо избраното съотношение между конкретност на изследването и абстракция на изводите.

Формулираната изследователска теза е аргументирана чрез анализиране на прилаганите секторни политики на европейско и национално равнище, като е обоснована необходимостта от оптимизиране на механизмите за дерегулация, прилагани на българския електроенергиен пазар.

Извършена е значителна по обем и съдържание изследователска работа, на базата на коректно използвани литературни, нормативни и

информационни източници, което показва задълбочено познаване на теорията и практиката в изследваните области от авторката.

4. Оценка на научните и научно-приложни приноси

Подкрепям научните и научно-приложните приноси в дисертационния труд на докторантката, както са формулирани в автореферата към труда (стр. 37 и 38). В синтезиран вид могат да се обобщят следните приноси в труда:

1. Изследвани са дефиниции на понятията „регулация“, „дерегулация“, „реформа“ и „регулаторни методи“.

2. Изследвана е спецификата на проявление на европейско и национално ниво на регулаторната рамка за либерализация на електроенергийния пазар.

3. Изследвани и анализирани са основните параметри на електроенергийния пазар в България на едро и дребно, с предложени индикатори за оценка на желаното състояние на пазара.

4. Разгледана е концепцията за “smart grid”, свързана с либерализирането на пазара на електроенергия, като е разгледано развитието и внедряването на интелигентните мрежи на българския енергиен пазар.

5. Предложен е профил на състоянието на електроенергийния пазар в България с изведени критични ключови области за сектора и подходи за постигане на желано крайно състояние и оптимизация на механизмите за дерегулация.

5. Оценка на публикациите по дисертацията

Докторантката е представила 5 публикации по темата на дисертацията, които са свързани с различни нейни аспекти, публикувани в научни трудове на УНСС, включително и в международни научни конференции, проведени в страната в периода 2020 – 2022 г.

6. Оценка на автореферата

Авторефератът към дисертационния труд е в обем от 39 страници, ясно структуриран и подготвен в съответствие с общоприетите изисквания, като отговаря на съдържанието на изследването, представено в труда.

7. Критични бележки, препоръки и въпроси

Към дисертационния труд на докторант Веселина Мирчева нямам критични бележки. Препоръката ми към докторантката е да публикува

дисертационния си труд като книга. Ползата ще е за аудиторията, интересуваща се от проблемите по либерализация на електроенергийния пазар в страната, както и да продължи своите научни изследвания в предметната област.

8. Заключение

Давам положителна оценка на дисертационния труд и предлагам на уважаемите членове на научното жури да вземат решение за присъждане на образователната и научна степен „доктор” на Веселина Емилова Мирчева в област на висшето образование 3 „Социални, стопански и правни науки“, професионално направление 3.8 „Икономика“, научна специалност „Икономика и управление“ (Транспорт).

10.12.2022 г.
гр. София

Член на научното жури:/П/
(проф. д-р Валентина Станева)

STANDPOINT

By: *Prof. Valentina Ilieva Staneva, PhD;*

VTU "Todor Kableshkov";

Scientific specialty "Accounting, control and analysis of economic activity" (Accounting Theory)

Regarding: Dissertation for the award of educational and scientific degree **"Doctor"** in the *scientific specialty "Economics and Management (Transport)"* at UNWE.

Reason for presenting the standpoint: Participation in the composition of the scientific jury composed for the defending of the dissertation mentioned above of the dissertation according to Order № 1035 / 15.04.2022 of the Vice Rector on scientific activities and international cooperation of UNWE.

Author of the dissertation: *Veselina Emilova Mircheva*

Dissertation topic: *"Optimization of deregulation mechanisms in the transactions and transmission of electricity"*

1. Information about the dissertant

The dissertant was educated in a doctoral program at the Department of Transport and Energy Economics at the Faculty of Infrastructure Economics at UNWE in the scientific specialty "Economics and Management (Transport)" according to the Order of the Vice-Rector on scientific activities and international cooperation at UNWE № 1028 / April 17, 2019. The training was carried out in a regular form during the period April 2, 2019-2022.

2. General characteristics of the presented dissertation

The dissertation is structured logically and in accordance with the content in an

introduction, three chapters, a conclusion and a bibliography, with a total volume of 217 standard pages, in which 22 tables, 57 figures and a total of 140 sources are included, predominantly national and European normative and official documents , of which 3 literary sources are in Cyrillic and the rest in Latin. The presentation of the dissertation work is composed of three chapters, relatively proportionate in volume, which meet the requirements for a dissertation work.

The topic of the dissertation is interesting and relevant from the point of view of the modern problems related to the process of liberalization of the electricity market.

The purpose of this dissertation is to investigate and analyze the applied deregulation mechanisms in electricity transmission and transactions from the point of view of their effectiveness, proposing a model for the optimization of deregulation mechanisms.

The tasks that the doctoral student set herself at the beginning of the research have been fulfilled, and summaries are presented in each chapter.

The subject of this dissertation is the deregulation of electricity transmission and transactions.

The subject of the research are the mechanisms for implementing deregulation in electricity transmission and transactions, the results of their implementation and the possibility of their optimization in Bulgarian conditions.

The main thesis of the doctoral student is that the process of liberalization and deregulation of the electricity market in Bulgaria in terms of electricity transmission and transactions is not effective.

3. Evaluation of the obtained scientific and scientific-applied results

The dissertation is dedicated to a current and significant problem, both for the EU and for Bulgaria, related to the liberalization and deregulation of the electricity market in Bulgaria with a focus on transmission and transactions with electricity, the solution of which can be solved through independent scientific research .

The main goal and tasks of the research are clearly and accurately formulated,

in accordance with the defined problem related to the mechanisms for deregulation of the electricity market, selected successfully in terms of scope and content. The choice of the object and the subject of research are correctly selected in view of the appropriately chosen ratio between the concreteness of the research and the abstraction of the conclusions.

The formulated research thesis is argued by analyzing the applied sectoral policies at the European and national level, justifying the need to optimize the deregulation mechanisms applied in the Bulgarian electricity market.

A considerable volume and content of research work was carried out, based on correctly used literary, normative and informational sources, which shows the author's in-depth knowledge of theory and practice in the researched areas.

4. Evaluation of scientific and scientific-applied contributions

I support the scientific and scientific-applied contributions in the dissertation work of the doctoral student, as formulated in the abstract to the work (pages 37 and 38). In a synthesized form, the following contributions to the work can be summarized:

1. Definitions of the concepts "regulation", "deregulation", "reform" and "regulatory methods" were studied.
2. The specificity of the manifestation of the regulatory framework for the liberalization of the electricity market at the European and national level has been studied.
3. The main parameters of the wholesale and retail electricity market in Bulgaria have been studied and analyzed, with proposed indicators for assessing the desired state of the market.
4. The concept of "smart grid", related to the liberalization of the electricity market, was examined, and the development and implementation of intelligent networks in the Bulgarian energy market was examined.
5. A profile of the state of the electricity market in Bulgaria is proposed, with critical key areas for the sector identified and approaches to achieve the desired end state and optimization of deregulation mechanisms.

5. Evaluation of publications on the dissertation

The doctoral student has presented 5 publications on the topic of the dissertation, which are related to various aspects of it, published in scientific works of the UNSS, including in international scientific conferences held in the country in the period 2020-2022.

6. Assessment of the author's abstract

The abstract for the dissertation is a volume of 39 pages, clearly structured and prepared in accordance with generally accepted requirements, meeting the content of the research presented in the work.

7. Critical remarks, recommendations and questions

I have no critical comments regarding the doctoral thesis of Veselina Mircheva. My recommendation to the PhD student is to publish her dissertation as a book. The benefit will be for the audience interested in the problems of liberalization of the electricity market in the country, as well as to continue their scientific research in the subject area.

8. Conclusion

I give a **positive** assessment of the dissertation and suggest to the esteemed members of the scientific jury to decide on the award of the educational and scientific degree "Doctor" of master Veselina Emilova Mircheva in the field of higher education 3 "Social, economic and legal sciences", professional field 3.8 "Economics", scientific specialty "Economics and Management (Transport)".

10.12.2022 / Sofia

Signature: /sign/
/Prof. Dr. Valentina Staneva/